

کاوشی در ساختار زبانی و محتوایی سرودهای ملی (مطالعه تطبیقی سرودهای ملی کشورهای آسیایی و پنج عضو دائم شورای امنیت)

اعظم سنجابی*

دانش‌آموخته کارشناسی ارشد، دانشگاه شهیدبهشتی

نگار داوری اردکانی

دانشیار زبان‌شناسی، دانشگاه شهیدبهشتی

چکیده

با اینکه امروزه از دهکده جهانی سخن می‌گویند، ملت‌های جهان همچنان به حفظ و متمایزسازی نمادهای ملی خود همت می‌گمارند. یکی از این نمادها سرود ملی است. سرودهای ملی به‌عنوان متونی برساخته و نمادین از رویکردها و کانون‌های توجه کشورها، همواره درخور تأمل و بررسی بوده و هستند. در این تحقیق برآنیم تا سرود ملی را از دیدگاه زبان‌شناختی در چارچوب تحلیل انتقادی گفتمان و نظریه گفتمان (تلفیقی از ابزارهای رویکرد ون‌دایک و نظریه لاکلا و موفه) بکاویم. در این پژوهش می‌کوشیم به این پرسش‌ها پاسخ دهیم: دال‌های مرکزی سرود ملی هر کشور چیست؟ شباهت‌ها و تفاوت‌های ساختارهای زبانی در متون سرودهای ملی این کشورها کدام‌اند؟ به این منظور، ترجمه فارسی سرودهای ملی ۴۸ کشور آسیایی و نیز ۵ کشور عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد را بررسی کرده‌ایم. در این تحلیل، از متن سرودهای ملی کشورهای آسیایی، ۶۲ دال مرکزی را که مورد توجه همه ملت‌هاست، استخراج کردیم. ساختارهای زبانی این بررسی نشان می‌دهد استفاده از

* نویسنده مسئول: fatemeh.90.san@gmail.com

زمان حال (۹۷ درصد) به‌طور معناداری بیشتر از دو زمان آینده (۶۵ درصد) و گذشته (۵۹ درصد) است. ۱۲ کشور آسیایی (۲۵ درصد کل کشورهای آسیایی) در سرودهای ملی‌شان بر تقابل و قطبیت «ما» درمقابل «آنها» تأکید ویژه دارند که همه این کشورها در زمره کشورهای درحال توسعه قرار می‌گیرند و ۳۶ کشور باقی‌مانده (۷۵ درصد) فقط از خود می‌گویند و قائل به غیریتی درمقابل آن نیستند. فراوانی واژه‌های ایجابی در (۹۳ درصد از سرودهای ملی کشورهای آسیایی) بیشتر از واژه‌های سلبی است. کاربرد واژه‌های سلبی در کشورهای توسعه‌یافته بسیار کمتر از سایر کشورهاست؛ به‌طوری که در ۶۳ درصد آنها فقط واژه‌های ایجابی به‌کار رفته است. از میان اعضای دائم شورای امنیت، سرود ملی کشور روسیه از بیشترین شباهت‌های زبانی با سرودهای دیگر کشورهای آسیایی برخوردار است و بیشترین واگرایی را از سرود دیگر اعضای شورای امنیت داراست.

واژه‌های کلیدی: سرود ملی، تحلیل (انتقادی) گفتمان، دال مرکزی، قطبیت ما-آنها، توسعه‌یافتگی.

۱. مقدمه

باینکه امروزه از دهکده جهانی سخن می‌گویند، ملت‌های جهان همچنان به حفظ و متمایزسازی نمادهای ملی خود همت می‌گمارند. یکی از این نمادهای هویت ملی، سرود ملی است. سرود ملی قطعه‌ای موسیقی همراه متن است که با سرودهای دیگر تفاوت دارد؛ زیرا عصاره فکر و آمل هر ملت یا حکومت را به جهانیان عرضه می‌کند، رسمیت و احترام دارد و به افتخار ملت، در موقعیت‌های رسمی نواخته می‌شود. انتظار می‌رود که سرود ملی منبعی موجز از تاریخ، اعتقاد و فرهنگ ملت باشد که به همگرایی بیشتر مردمان آن کمک می‌کند. بنابراین قاعدتاً، مطالب و محتوای سرودهای ملی جهت‌مند نیز هستند. اگرچه سرودهای ملی از جنبه‌های گوناگونی بررسی شده‌اند، همچنان زوایای پنهانی از آنها وجود دارند که درخور تحقیق‌اند. در این تحقیق به سرود ملی از زاویه زبان‌شناسی نگریسته و چارچوب ویژه مطالعه زبان‌شناختی سرودهای ملی را تحلیل انتقادی گفتمان برگزیده‌ایم؛ زیرا این رویکرد با تدقیق در ظرایف زبانی، پرده از واقعیت‌های پوشیده در عمق متون برمی‌دارد و از معانی پنهان در

زیر پوسته هر متنی ابهام‌زدایی می‌کند. به بیان دیگر، تحلیل انتقادی گفتمان می‌کوشد از لایه‌های مختلف معنا در متن پرده بردارد. به این ترتیب، در این پژوهش در جست‌وجوی پاسخ این پرسش‌ها هستیم: ۱. دال‌های مرکزی سرود ملی هر کشور چیست؟ ۲. شباهت‌ها و تفاوت‌های ساختارهای زبانی در متون سرودهای ملی این کشورها کدام‌اند؟

۲. پیشینه پژوهش

تاکنون، پژوهش‌های زیادی درباره سرودهای ملی انجام نشده است؛ اما در سال‌های اخیر، شاهد مطالعات پراکنده‌ای هستیم که به شکل‌گیری اصطلاح «سرودشناسی»^۱ منجر شده است. این لفظ به معنای مطالعه و جمع‌آوری اطلاعات درباره سرودهای ملی است و نخستین بار، دیوید کندل^۲ در سال ۲۰۰۳م آن را وضع کرد. از میان پژوهشگران غیرایرانی که درباره سرود ملی و بیشتر با نگاه جامعه‌شناختی و موسیقایی به تحقیق پرداخته‌اند، می‌توان جهودا^۳ (۱۹۶۳)، رخا و تاج^۴ (۱۹۹۵)، ریپن^۵ (۲۰۰۵)، کاساک^۶ (۲۰۰۵)، کلستو^۷ (۲۰۰۶)، میشل جیمسن بریستو^۸ (۲۰۰۶)، وروس^۹ و همکاران (۲۰۱۲) و مایکل مور^{۱۰} را نام برد. آزاده (۱۳۸۴)، نادری (۱۳۸۸) و بیچرانلو (۱۳۹۲) پژوهشگران ایرانی‌ای هستند که تحقیقاتی با نگاه موسیقایی و زبانی در زمینه سرودهای ملی انجام داده‌اند.

۳. مبنای نظری پژوهش

مبنای نظری این پژوهش، از نوع تلفیقی است و از ابزارهای رویکرد ون‌دایک (قطبیت ما و آن‌ها)، لاکلا و موفه (دال مرکزی) و ابزارهای گفتمانی از قبیل کاربرد زمان‌های اصلی و کاربرد واژه‌های ایجابی در مقابل واژه‌های سلبی در سرودهای ملی بهره برده‌ایم.

قطبیت «ما/ آن‌ها»: از موضوعات مطرح‌شده در رویکرد ون‌دایک درباره تحلیل ایدئولوژیک است. در گفتمان‌های ایدئولوژیک، همواره بر صفات و ویژگی‌های مثبت کاربران در برابر صفات و ویژگی‌های منفی دیگران تأکید می‌شود. از نظر ون‌دایک،

بازنمودهای ذهنی «اغلب بر محور ما- آنها تصریح می‌شوند؛ بدین قرار که گوینده گرایش دارد تا گروه خود را در قالب تعبیر مثبت و گروه‌های دگر را در قالب تعبیر منفی ترسیم کند» (Van Dijk, 1998: 22). برای مثال، این جمله را در نظر بگیرید: «ما برای دستیابی به اهداف صلح‌آمیز انرژی هسته‌ای از هیچ تلاشی فروگذار نخواهیم کرد و تهدید دشمنان هیچ تأثیری بر اراده ما نخواهد گذاشت». واژه‌پردازی در این جمله به‌گونه‌ای است که داشتن اهداف صلح‌آمیز، کوشش و اراده به «ما» نسبت داده شده است و تهدید به آنها (دشمنان)؛ بنابراین مصداق‌های «ما» و «آنها» در دو قطب مخالف قرار می‌گیرند.

دال مرکزی: نظریه گفتمان لاکلا و موفه نظریه‌ای پسا ساختارگراست و «بر آن است تا از همه امور اجتماعی برداشتی گفتمانی ارائه دهد» (سلطانی، ۱۳۸۷: ۷۰). دال مرکزی یکی از مفاهیم این نظریه است. به نظر لاکلا و موفه، هر گفتمان از مجموعه‌ای از نشانه‌ها یا دال‌های مرکزی تشکیل شده است. این دال‌های مرکزی در نظام معنایی گفتمان نقش اساسی ایفا می‌کنند و مهم‌ترین مفاهیم مطرح شده هستند که بدون آنها گفتمان فرومی‌ریزد. به عبارتی دیگر، این دال‌ها «به‌مثابه عمود خیمه هستند که اگر برداشته شوند، خیمه فرومی‌ریزد» (کسرائی، ۱۳۸۸: ۳۴۴). در ساختارهای زبانی برخلاف ساختارهای اجتماعی، می‌توان از دال‌های مرکزی به جای دال مرکزی نام برد.

واژه‌های ایجابی در مقابل واژه‌های سلبی: واژه‌های ایجابی با نگاه به داشته‌ها و آنچه وجود دارد و واژه‌های سلبی با نگاه به نداشته‌ها و آنچه عدم است، گاهی با مفاهیم به‌گویانه و دشگویانه- که به ترتیب حامل بار عاطفی مثبت و منفی‌اند- می‌توانند در تناظر باشند؛ یعنی کاربرد این دو گروه از کلمات می‌تواند در ذهن آدمی بازخورد مثبت یا منفی داشته باشد. برای مثال، دو واژه صلح و جنگ؛ صلح همراه خود آرامش دارد؛ اما واژه جنگ نوعی تنش در ذهن ایجاد می‌کند.

کاربرد زمان‌های اصلی: کاربرد سه زمان گذشته، حال و آینده به‌عنوان ابزارهای گفتمانی می‌تواند نشان‌دهنده واقعیت‌های فکری باشد که در گفتمان‌ها انعکاس می‌یابد. برای مثال، کاربرد زمان آینده در سرود ملی ممکن است تأکیدی بر نگرش روبه‌رشد یک کشور باشد.

۴. معرفی داده‌ها و روش پژوهش

با استفاده از مبنای نظری یادشده، سرودهای ملی کشورهای آسیایی^{۱۱} و پنج عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد^{۱۲} را بررسی می‌کنیم. هدف از بررسی سرودهای ملی پنج عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل، فراهم آوردن امکان مقایسه کشورهای آسیایی با گروهی از کشورهای صاحب قدرت است. برای دستیابی به این هدف، فهرستی از سرودهای ملی کشورهای مورد مطالعه را همراه ترجمه^{۱۳} آن‌ها به فارسی تهیه کردیم. این کار با استناد به کتاب **سرودهای ملی کشورهای جهان**، تدوین و آوانگاری پویان آزاده (۱۳۸۴) محقق شد.^{۱۴}

۵. بحث و تحلیل داده‌ها

۵-۱. توصیف زبان‌شناختی یک نمونه سرود ملی

جدول ۱ مشخصات جغرافیای سیاسی لائوس^{۱۵}

ردیف	برخی ویژگی‌های بافتی
۱	نام کشور لائوس
۲	مکان جغرافیایی آسیای جنوب شرقی
۳	نوع حکومت جمهوری دموکراتیک خلق
۴	نام سرود ملی سرود مردم لائوس
۵	تعداد بندهای سرود یک
۶	سال تصویب سرود ملی ۱۹۷۵م (انقلاب کمونیستی که به سرنگونی پادشاهی منجر شد). ^{۱۶}
۷	زبان سرود ملی لائو
۸	ترانه‌سرا سیناسانا سیناسانا ^{۱۷} (ملیت: لائوسی)
۹	آهنگ‌ساز تونگدی سونتونویچیت ^{۱۸}
۱۰	جمعیت ۶,۶۴۵,۸۲۷ نفر
۱۱	مساحت ۲۳۶,۸۰۰ کیلومتر مربع
۱۲	میزان توسعه‌یافتگی و سطح درآمد کمتر توسعه یافته (متوسط به پایین)
۱۳	همسایگان میانمار، چین، ویتنام، کامبوج و تایلند

جدول ۲ توصیف سرود ملی لائوس

ردیف	مؤلفه‌های مورد بررسی	
۱	دال‌های مرکزی	
	ستایش میهن، گذشته‌گرایی (سرزمین پدری)، وحدت و یکی شدن، رشد شکوه و شرف ملت، اعلام رهایی از بردگی و ارباب شدن، برابری نژادی بین مردم، مبارزه با امپریالیست‌ها و خائنان، محافظت از استقلال و آزادی ملت، ثابت‌قدم بودن در تلاش برای پیروزی و به‌خوشبختی رساندن ملت	
۲	مصدق «ما» درمقابل مصداق «آن‌ها»	مصدق ما: مردم مصدق آن‌ها: امپریالیست‌ها و خائنان
۳	روابط معنایی	تضاد معنایی
۴	تعداد کاربرد زمان‌های اصلی	گذشته حال آینده
۵	تعداد کاربرد واژه‌های ایجابی (به‌گویانه)	۱۴
	تعداد کاربرد واژه‌های سلبی (دش‌گویانه)	۴

جدول ۳ دال‌های مرکزی کشورهای قاره آسیا

کشورها	مفاهیم مشمول	دال‌های مرکزی
افغانستان و تاجیکستان	موجب عزت، بقا و سعادت	میهن
لبنان، قزاقستان و عربستان سعودی	آمال همه اهداف و آرزوها	
افغانستان، بحرین، تیمور شرقی، اندونزی، عراق، کره جنوبی، کویت، لبنان، مالزی، مغولستان، نپال، عمان، عربستان سعودی، تایلند، ازبکستان، قزاقستان، فلسطین، اشغالگر فلسطین ^{۱۹} ، برونئی، تاجیکستان	مربوط به خود (بخشی از هویت)	

کشورها	مفاهیم مشمول	دال‌های مرکزی
ترکمنستان، میانمار، کره شمالی، ویتنام و آذربایجان		
بحرین	مکان امن	
افغانستان، بنگلادش، عراق، کره شمالی، کویت، فیلیپین، سوریه، ترکمنستان، ازبکستان، قزاقستان، اندونزی و ارمنستان	تابان، زرین، طلایی، نقره‌ای، درخشان، نورانی، روشن، سرزمین صبح و فرزند خورشید	
میانمار، فیلیپین، تاجیکستان، ازبکستان، عراق و نپال	عزیز، دوست‌داشتنی، نیک و گرامی	
تیمورشرقی، اندونزی، تاجیکستان، ازبکستان، ترکمنستان، قزاقستان و ارمنستان	آزاد و مستقل	میهن
اندونزی، لبنان، ترکمنستان، قطر، تاجیکستان، ازبکستان، عراق، مغولستان، پاکستان، ارمنستان، آذربایجان و تاجیکستان	بزرگ، نامدار، برجسته، شاهانه، باشکوه، ارجمند، ارزشمند، سرافراز، باعظمت و بلندمرتبه	
اندونزی	ثروتمند	
اندونزی، قرقیزستان، مغولستان، پاکستان، فیلیپین، ترکمنستان، کره شمالی، لائوس، نپال، عربستان سعودی، سریلانکا، بحرین و عراق	مقدس، قابل تجلیل، قابل ستایش و پرستش، مهد دین و رستگار	
اندونزی و سریلانکا	پیروز و کامیاب	
اندونزی، سریلانکا و قزاقستان	شاد	
فیلیپین، سریلانکا، بنگلادش، کره جنوبی، نپال، ترکمنستان، عراق، ازبکستان، لبنان و کره شمالی	زیبا، زیبا در عشق و وقار، زینت‌بخش و زیبا از منظر طبیعت و منابع طبیعی	

کشورها	مفاهیم مشمول	دال‌های مرکزی	
کویت و ویتنام	مقتدر و قدرتمند	میهن	
قرقیزستان، ترکمنستان و ویتنام	بومی		
مغولستان، فلسطین و ترکیه	انقلابی، شجاع، انتقام‌جو، مقاوم و شکست‌ناپذیر		
بحرین و نپال	آشتی و آشتی‌جو		
نپال و بحرین	یکپارچه، نماد همدلی		
قطر	آبرومند		
معنوی (دهنده زندگی، چیزهای خوب، دانش، درستی، استقامت، ایمان، دانش‌پرور، پرورنده مردان قوی و الهام‌بخش) سریلانکا، نپال، ازبکستان، لبنان و ترکمنستان	معنوی		زیایی
پاکستان و سریلانکا	مادی (حاصل‌خیز)		
تاجیکستان	ارجمند		
ترکمنستان	توصیف قوم‌گرایانه		
ترکمنستان، قزاقستان و ازبکستان	دوست، عشق و همدم دوستان		
ترکمنستان	تقدیر (سرنوشت)		
ویتنام	جاودان		
فلسطین	منسوب به آتش		
کامبوج	باستانی		
آذربایجان	نیک‌فرجام		
عراق، میانمار	خدمت‌پذیری و مسئولیت		
بحرین، اندونزی، ایران، کره جنوبی، کویت، مغولستان، پاکستان، عربستان سعودی، تاجیکستان، ترکمنستان و ویتنام	جاودانه، پاینده، پایدار و زنده		
بنگلادش، میانمار، اندونزی، یمن و آذربایجان	دوست داشتن و عشق ورزیدن به میهن		

کشورها	مفاهیم مشمول		دال‌های مرکزی
برونئی	در پناه خدا بودن	حفاظت از میهن	
اندونزی	حفاظت از میهن		
کویت	نگهداری میهن توسط نگهبان امین		
کره جنوبی و قرقیزستان	حفظ سرزمین		
بنگلادش	اشک ریختن برای میهن	غم‌خواری برای میهن	
افغانستان، نپال، کامبوج و گرجستان، کویت، عمان، سوریه، یمن، قرقیزستان، مغولستان، ترکمنستان، ازبکستان، قزاقستان، لائوس و بحرین	تنوع قومی، اقوام و برابری قومی		مردم
تیمور شرقی، نپال، فیلیپین، اشغالگر فلسطین، گرجستان و قبرس	آزاد		
افغانستان، قزاقستان، فیلیپین، ترکیه و آذربایجان	قهرمان		
قزاقستان و قبرس	شجاع		
بحرین	مهربان		
کره شمالی	آگاه و با فرهنگ		
نپال	پیشرو		
عمان	اصیل		
عمان و قطر	ایثارگر و فریادرس		
سریلانکا و قزاقستان	قدرتمند		
ترکیه	خداپرست		
ازبکستان	محافظ صلح		
گرجستان	خوشحال		

کشورها	مفاهیم مضمون	دال‌های مرکزی			
پاکستان	پایدار	مردم			
گرجستان	خونگرم				
گرجستان	پایدار				
ترکیه	حق جو				
قبرس	جنگجو				
قبرس	جست‌وجوگر				
لائوس و بحرین	باشکوه، بزرگواری و باشرف				
لبنان	در شهامت			برجستگی	
لبنان	در نوشته‌ها				
عمان	میان اعراب				
اندونزی، مالدیو و فیلیپین	دروود فرستادن، سلام دادن، احترام به مردم				
افغانستان، بوتان، کویت، عمان و بحرین	حضور آن در کشور و در بین مردم	صلح			
عراق	امیدوار به حضور آن در میهن				
بحرین	حکومت بر پایه آن				
قطر	مهربانی به هنگام آن				
سوریه	تبریک برای آن				
تایلند	عشق برای آن				
ازبکستان	محافظان آن				
افغانستان	حضور آن در کشور	تهاجم	جنگ		
تایلند	نهراسیدن از آن				
ویتنام	دعوت به سوی آن				
آذربایجان	فداکاری سربازان در میدان جنگ				
ویتنام	غرش توپ			ابزارها و نمادهای جنگ	
قبرس	حمل شمشیر				
فیلیپین	درمقابل تهاجم مهاجمان	دفاع			

کشورها	مفاهیم مضمون		دال‌های مرکزی	
سوریه	مدافعان			
افغانستان و لبنان	در آسیا	جایگاه جغرافیایی کشور	جغرافیا	
اندونزی	جزیره	ویژگی جغرافیایی کشور		
کره شمالی	کوه پاکتو	تعیین مرزهای جغرافیایی کشور		
قرقیزستان	کوه الاتو			
نپال	تعیین گستره جغرافیایی و حاکمیت بر آن			
قزاقستان	وسعت جغرافیایی سرزمین			
هند، کره شمالی، کره جنوبی، قرقیزستان و اشغالگر فلسطین	مکان‌های جغرافیایی خاص (شهر، تپه، کوه، دریا و اقیانوس)			
افغانستان و عربستان سعودی	خدا بزرگ است.	اسلام		ادیان و آیین
یمن	کفن کردن شهید	رسوم دینی		
اشغالگر فلسطین	یهودی			
بوتان	احترام به آن	بودا		
بوتان	الگو بودن آن			
کامبوج	ایمان به آن			
هند	هندو، بودایی، سیک، ژیانس، پارسی، مسلمان، مسیحی	تنوع ادیان در کشور		
نپال و بحرین	دینداری			
بحرین	درپناه او		رهبر و پادشاه	
افغانستان	پذیرش رهبری حق			
ایران	پیروی از پیام رهبر			
بحرین	شجاع	برشمردن صفات پادشاه		
بوتان	ارزشمند، فرهمند و پایدار			

کشورها	مفاهیم مشمول	دال‌های مرکزی
بوتان	گسترش پادشاهی	رهبر و پادشاه
برونئی	حفظ سلطنت	
برونئی، کامبوج و عمان	رهبری سلطنت و فرمان‌روایی پادشاه	
کویت	برابری شاه با مردم	
کویت	دفاع از مردم	
عمان	اطاعت از او	
عربستان	جاودانگی او	
برونئی، کامبوج، ژاپن، اردن، عمان و عربستان سعودی	دعا در حق او	
بحرین	مربوط به خود (بخشی از هویت)	
بحرین و برونئی	حکومت و رهبری برپایه آن	
برونئی	حفظ آن	مهر، محبت، صفا و دوستی
بنگلادش، بوتان، قرقیزستان و ترکمنستان	حضور آن بین مردم	
سریلانکا، ویتنام	خاتمه یافتن و از بین رفتن	تنفر
بوتان، پاکستان، فلپین، عربستان سعودی، ترکیه، ویتنام، ارمنستان و آذربایجان	وصف طرح پرچم	پرچم
مالدیو، عربستان سعودی، ترکیه، ارمنستان، آذربایجان و ویتنام	وصف رنگ پرچم	
عراق، مالدیو و ترکمنستان	پرچم برافراشته و درود به آن	
اردن، عربستان سعودی، ویتنام و آذربایجان	اهتزاز پرچم	
لبنان و عربستان سعودی	برای آن	
مالدیو	نماد پیروزی، نعمت و موفقیت	
پاکستان و ترکیه	نماد مقاومت و پایداری	
فیلیپین	عزیز بودن آن	
تاجیکستان	صف کشیدن زیر پرچم آن	

کشورها	مفاهیم مشمول	دال‌های مرکزی
ترکیه	مالکیت پرچم	
ترکیه	مرگ در راه آن	
ترکیه و ویتنام	سرخ‌پوشی پرچم گرفته‌شده از سرخی خون	
ویتنام	راهنمای مردم به سوی آسایش	
فلسطین	سوگند خوردن به آن	
ارمنستان	برداشتن پرچم در مقابل دشمن	
بوتان	اژدها	
عراق	شمشیر و قلم	
کره جنوبی	درختان کاج	
لبنان	سرو	
مالدیو	نشان ملی احترام به آن	
عمان	برای پادشاه	مناجات با خدا خدا و معبود
کره جنوبی و لبنان	برای نگهداری میهن	
مالزی	عطای نعمت و شادی	
عربستان سعودی	برای مردم	
عربستان سعودی	برای برافراشتن پرچم	
قطر و عربستان سعودی	بیان مخلوقات خدا	
عربستان سعودی	بیان صفات خدا	
گرجستان	ستایش خدا	
کامبوج	در معابد ستایش و عشق به معبود	
هند	جاری بودن صدای معبود	
برونئی، کامبوج، ژاپن، اردن، عمان و عربستان سعودی	در حق پادشاه	دعا و داشتن آرزوی خوب
برونئی، تیمور شرقی، اندونزی، مالدیو و عربستان سعودی	در حق مردم	
ایران، اندونزی، سنگاپور، تاجیکستان و ازبکستان	در حق سرزمین	

کشورها	مفاهیم مشمول	دال‌های مرکزی
میانمار، اندونزی، کویت، قرقیزستان، لائوس، مغولستان، ترکمنستان، ویتنام، فلسطین و ارمنستان	اجداد (پدران) و سرزمین آنان	گذشته‌گرایی
مالزی	سرزمین مادری	
کامبوج و قبرس	سرزمین و مردم باستانی	
کامبوج	وارث پادشاهی کهن	
کامبوج	وفادار به باور آنان	
عراق و اشغالگر فلسطین	خواستار بازگشت شکوه گذشته	
کره شمالی	تاریخ و تمدن گذشته	
کویت	سرفراز کردن تاریخ	
پاکستان	تأثیر تاریخ بر زمان حال	
قطر	سرزمین مردان کهن	
سوریه	شکست‌ناپذیری گذشتگان	
تاجیکستان	زمان‌های دور	
ترکمنستان	شهرت اجداد	
ازبکستان	همراهی اجداد با میهن	
ویتنام	درخشان شدن زندگی در آینده	آینده‌گرایی
قزاقستان	توجه به آیندگان	
قرقیزستان، تاجیکستان و ترکمنستان	انتقال میهن به آیندگان	
پاکستان	تأثیرپذیری آینده از گذشته	اتحاد، وحدت (یک‌تن شدن) برادری، متحد کردن / شدن / بودن
میانمار	جنگیدن برای آن	
میانمار	فداکاری برای آن	
قرقیزستان و مالزی	حضور آن میان مردم و زندگی در آن	
مالدیو	اتحاد ملی	
نپال	تشبیه آن به حلقه گل	
میانمار	برای انجام وظیفه درقبال میهن	
چین	در برابر دشمن	

کشورها	مفاهیم مضمون	دال‌های مرکزی
پاکستان	باعث دوام سرزمین	
سریلانکا	به پیش رفتن با وحدت	
هند	متحد کردن توسط معبود	
لائوس، قزاقستان و گرجستان	متحد کردن / شدن / بودن	
سنگاپور	دعوت به متحد شدن	
اندونزی	اعلام متحد بودن	
کره جنوبی و تایلند	تداوم آن	
لبنان	غرور مردم	غرور
کامبوج	غرور گذشته	
سوریه	غرور گذشتگان	
قزاقستان	حفظ غرور	
کامبوج	معابد بودا	معماری
کامبوج	به چالش کشاندن آن‌ها	زمان‌ها و دوران‌ها
ایران	وقوع انقلاب	
کامبوج	ارزانی نعمت از بهشت	بهشت و جهنم
کویت	صفت عرب	
عربستان سعودی	آفریننده بهشت	
چین	در کمین مردم	خطر
کره جنوبی	ایستادگی در مقابل آن	
چین و ویتنام	به برخاستن و به پیش رفتن	دعوت
عربستان سعودی	به سمت شکوه و برتری	
اشغالگر فلسطین	به سمت شرق	
چین	در برابر دشمن	شجاعت
لبنان	در روز بحران	
تیمور شرقی و فلسطین	قهرمانان و مبارزان راه آن	آزادی و استقلال
ایران	پیام رهبر	
قزاقستان و تایلند	فداکاری در راه آن	
عراق و ارمنستان	انتخاب مرگ برای آن	

کشورها	مفاهیم مشمول	دال‌های مرکزی
لائوس و تایلند	محافظت از آن	
تایلند	نفی تجاوز به آن	
قرقیزستان	دعوت به سوی آن	
قرقیزستان	تداوم آن	
قرقیزستان	پرچم برافراشته آن	
لائوس	محافظت از آن	
فیلیپین	شکوه آن	
قطر	سوگند خوردن برای آن	
سريلانكا	حضور آن میان مردم	
سريلانكا	درخواست برای عطای آن	
سريلانكا	آزادی کامل	
ترکیه	آزادی به‌عنوان یک حق	
ازبکستان	آزادی	
گرجستان	دروود فرستادن به آن	
ارمنستان	مرگ در راه آن	
تیمور شرقی	شکست دادن آن	امپریالیسم، استعمار، بهره‌کشی و بردگی
تیمور شرقی	نفی آن	
تیمور شرقی	نفرت از آن	
تیمور شرقی	نابودی آن	
تیمور شرقی و لائوس	جنگ با آن	
تیمور شرقی	وحدت در جنگ با آن	
تیمور شرقی	معرفی آن به‌عنوان دشمن	
چین و لائوس	رهایی از آن و ارباب شدن	
عراق	انتخاب مرگ در راه نپذیرفتن آن	
ویتنام	شکستن زنجیرها	
تیمور شرقی	دعوت به آن	انقلاب و تغییر
ایران	همچون شکوه ایمان	
چین	دوباره ساختن کشور	

کشورها	مفاهیم مشمول	دال‌های مرکزی
سنگاپور	تغییر در خود و تازه شدن	
سریلانکا	آگاهی و استحکام دوباره	
ویتنام	ساختن زندگی جدید	
تیمور شرقی	در انقلاب	پیروزی
عراق	بر دشمنان	شهرت
هند و ازبکستان	ایالات کشور و سرزمین	
ترکمنستان	دعوت به آن	الهه و اسطوره
هند	درود فرستادن به الهه خوشبختی هند	
هند و مالزی	عطای آن توسط خدا و معبود	شادی، خوشبختی، خوشی و شادمانی
اندونزی	دعا برای رسیدن به آن	
عراق، پاکستان، فیلیپین، ترکمنستان، ازبکستان، ترکمنستان و گرجستان	حضور آن در میهن	
قزاقستان و مغولستان	رنج کشیدن، شکست دادن سختی‌ها برای آن	
قرقیزستان، لائوس	شادی و به خوشبختی رساندن مردم	
عمان	به خاطر حضور پادشاه	
سنگاپور	دعوت به سمت آن‌ها	
اندونزی	درود فرستادن به آن	
ایران	اشاره به نوع حکومت	
بحرین، بوتان، بروئی، کامبوج، اردن، مالزی، عمان، کویت و عربستان	نام بردن از پادشاه، حکمران و سلطان	
پاکستان	پایداری دولت	
ژاپن	تداوم و بقای حکومت	
ژاپن	تکامل حکومت	
کره شمالی	مردمی بودن آن	
قرقیزستان	رضایت از بومی بودن آن	
قرقیزستان و مغولستان	دعوت به سمت آن	پیشرفت، ترقی،

کشورها	مفاهیم مشمول		دال‌های مرکزی
اندونزی و عراق	امیدوار به حضور آن در میهن		تکامل و توسعه میهن
مالزی و مغولستان	زندگی در آن		
پاکستان	جلوداری پرچم برای آن		
سنگاپور	دست‌یابی به آن		
سنگاپور	دعا برای آن		
تایلند	فداکاری برای آن		
اندونزی	تعالی آنان	جوانان	
ازبکستان و آذربایجان	اتکا به نیروی آنان		
قرقیزستان	پدران		
قرقیزستان و ارمنستان	پسران		
ارمنستان	دختران		
لبنان	پیران		
لبنان	کودکان		
ایران	طلوع آن		حقیقت
ایران	حق‌باوران		
کویت	حقیقت		
ترکیه	حق‌جویان		
ایران و یمن	گرامی داشت آن‌ها		شهدا
نپال	ایثار آنان		قهرمانان
ویتنام	همراهی با آنان		منجی سرزمین
عراق	نفی آن		ذلت و خواری
عراق	نفی آن		نزاع و اختلاف
سریلانکا	خاتمه یافتن آن		
لبنان	شجاعت در آن		
ازبکستان	مقاومت مردم		
نپال	تنوع زبانی در کشور		زبان
مالدیو	دعا به آن زبان	زبان ملی	

کشورها	مفاهیم مشمول		دال‌های مرکزی
کره شمالی، تایلند، ترکمنستان، فلسطین و آذربایجان	برای میهن		فداکاری از خودگذشتن ریختن خون
لبنان	برای نتیجه گرفتن تلاش در راه آن	برای میهن	
فیلیپین	هنگام ستم دیدن میهن		
ویتنام			
عمان	برای پادشاه		
تایلند	برای امنیت		
تایلند	برای		
ویتنام	برای پیروزی		
تایلند	برای پیشرفت		
ویتنام			
قطر	دعوت به سمت آن		
کره شمالی	اراده برای انجام آن		
سريلانكا	عطای آن توسط میهن		
گرجستان	ستایش آن		
عراق و کره شمالی	برای میهن		تلاش، کوشش و سختی
لانوس	برای پیروزی		
ترکمنستان	نهراسیدن از سختی‌ها		
ویتنام	شکست سختی‌ها		
کره شمالی	پیش رفتن به سمت آن		جهان
لبنان	نیک‌نامی در آن		
مغولستان	استحکام روابط با کشورهای نیکوکار		
تاجیکستان	دوستی با سایر ملل		
ترکمنستان	افراشته بودن پرچم کشور در جهان		
ازبکستان	سرزمین لذت‌بخش در میان جهان		
یمن	امر کردن به آن برای خواندن سرودش		
کویت	هدایت میهن با آن		
			ایمان

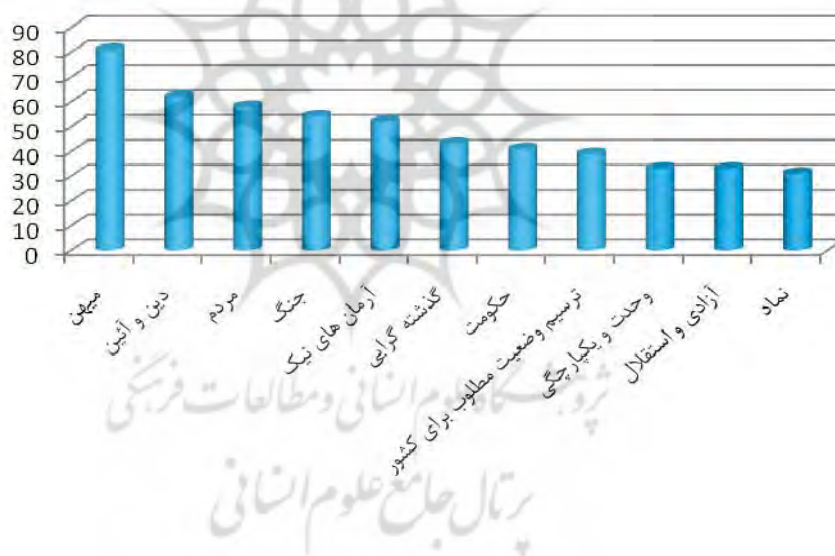
کشورها	مفاهیم مشمول	دال‌های مرکزی	
پاکستان	پایداری آن	وفاداری	
سريلانكا	عطای آن توسط میهن		
کویت	هدایت میهن با آن		
تاجیکستان	به میهن		
یمن	صفت بشریت		
عراق	نفی بردگی برای آنان	دشمن، دشمنان، خائنان، ستمگران و بیگانگان	
عراق	چیرگی بر آنان		
لائوس	مبارزه با آنان		
چین	شجاعت در برابر آتش دشمن		
مغولستان	شکست‌ناپذیری در برابر آنان		
ویتنام	غرش توپ روی اجساد آنان		
ارمنستان	برداشتن پرچم در برابر او		
فیلیپین	نفی قدرت آنان		
یمن	نفی تسلط آنان		
تایلند	تحمل نکردن ستمگری		
نپال	تنوع آن در کشور		فرهنگ
پاکستان	فرخندگی آن		آرمان
ویتنام	کوشش برای آن		
گرجستان	آرمان‌های بزرگ		
قطر	پیروی از راه آنان	بزرگان و پیامبران	
سريلانكا و ویتنام	خاتمه یافتن و ازبین رفتن آن	تنفر	
ترکیه	نفی آن	بیم	
ترکیه	نفی آن	نامیدی	
ترکمنستان	بی‌طرفی	جهت‌گیری کشور	
ترکمنستان	نابینا شدن و ندیدن آن	نفی ظلم به میهن	
ترکیه و ازبکستان	روشن	مسیر	
ویتنام	سخت و طولانی		
یمن	تعلق داشتن به آن	بشریت	

کشورها	مفاهیم مشمول	دال‌های مرکزی
فلسطین	خشم	
اشغالگر فلسطین	به آرزو نرسیدن و حسرت	
فلسطین	ادامه مبارزه و نپذیرفتن شکست، انقلابی پیش رفتن	مقاومت
فلسطین	تسخیر غیرممکن‌ها	
بحرین	بلندمرتبیگی آن	قانون
ارمنستان	زادن برای مردن	فلسفه مرگ و زندگی

جدول ۴ پرکاربردترین طبقات معنایی دال‌های مرکزی

کشورها	زیرشاخه‌ها	طبقه معنایی	ردیف
تعداد		میهن	۱
درصد			
۳۹	اوصاف میهن		
٪۸۱			
۳۰	خدا و مناجات با او / دعا و داشتن آرزوی خوب / ایمان و ادیان	دین و آیین	۲
٪۶۲			
۲۸	اوصاف مردم	مردم	۳
٪۵۸			
۲۶	گرامی‌داشت شهدا و قهرمانان در میدان جنگ / فداکاری و از خودگذشتن / مقاومت در جنگ / مبارزه با دشمن، خائنان، ستمگران و امپریالیسم / نزاع و اختلاف	جنگ	۴
٪۵۴			
۲۵	شادی، خوشبختی، خوشی، شادمانی / مهر، محبت، صفا، دوستی حقیقت / راستی و درستی / آرمان	آرمان‌های نیک	۵
٪۵۲			
۲۱	تاریخ و تمدن گذشته / نیاکان / زمان‌ها و دوران‌ها	گذشته‌گرایی	۶
٪۴۳			
۲۰	دولت‌ها / حکام، رهبر، پادشاه / نام بردن از نوع حکومت	حکومت	۷
٪۴۱			

ردیف	طبقه معنایی	زیرشاخه‌ها	کشورها
۸	ترسیم وضعیت مطلوب برای کشور	نگاه به آینده انقلاب و تغییر کوشش در راه پیشرفت، ترقی، تکامل و توسعه میهن	۱۹ ٪۳۹
۹	وحدت و یکپارچگی	متحد شدن / کردن / اتحاد	۱۶ ٪۳۳
۱۰	آزادی و استقلال	فداکاری در راه آن / دعوت به آن / تداوم آن	۱۶ ٪۳۳
۱۱	نمادها	نمادها و نشان‌ها / پرچم	۱۵ ٪۳۱

شکل ۱ فراوانی پرکاربردترین طبقات معنایی دال‌های مرکزی کشورهای قاره آسیا

۲-۵. تفسیر برخی از دال‌های مرکزی

در این تحلیل، از متن سرودهای ملی کشورهای آسیایی، ۶۲ دال مرکزی را که مورد توجه همه ملت‌هاست، استخراج کردیم. پرکاربردترین طبقات معنایی دال‌های مرکزی

سرودهای ملی کشورهای آسیایی به ترتیب عبارت‌اند از: میهن، دین و آیین، مردم، جنگ، آرمان‌های نیک، گذشته‌گرایی، حکومت، ترسیم وضعیت مطلوب برای کشور، وحدت و یکپارچگی، آزادی و استقلال، و نمادها. «میهن» یکی از پرکاربردترین مفاهیم در سرودهای ملی است. میهن واژه‌ای است شامل که مفاهیم مشمول بسیاری دارد. در سرودهای ملی، مفاهیم مرتبط با میهن نیز زیاد به کار برده شده؛ به بیان دیگر از جنبه‌های مختلف به میهن پرداخته شده است. یکی از این مفاهیم، توجه به میهن به‌عنوان بخشی از هویت و اقلامی مربوط به خود است که از آن جمله می‌توان به عبارات سرزمین من / ما، میهن من / ما و کشور من / ما اشاره کرد. در میان کشورهای آسیایی، این مفهوم در ۳۹ کشور (یعنی ۸۱ درصد) ذکر شده است. اما چگونگی استفاده از این مفهوم در سرود ملی اشغالگر فلسطین قدری با کشورهای دیگر متفاوت است. در کشورهای دیگر، به‌وضوح ضمیر من و ما در کنار سرزمین قرار گرفته و بدون هیچ تردیدی بیان شده است؛ اما در سرود ملی اشغالگر فلسطین اعلام می‌شود که آرزوی دوهزارساله آن‌ها حضور در سرزمین خود است. به‌نظر می‌رسد «سرزمین ما» در این سرود، رؤیایی است که گویی هنوز واقعیت پیدا نکرده است: «امیدمان هنوز از دست نرفته، امید دوهزارساله‌مان که ملتی آزاد باشیم در سرزمین خود». اگرچه در سرود از سرزمین خود سخن می‌گوید، بندهای پیش از آن همچنان از امید و آرزوی دوهزارساله‌ای یاد می‌کند که هنوز تحقق نیافته است. بنابراین، اشغالگر فلسطین حتی در سرود ملی خود به‌یقین، خود را مالک سرزمین غصب‌شده فلسطین نمی‌داند.

مفهوم دیگری که در طبقه معنایی میهن قرار می‌گیرد، همایندهای کلمه «میهن» است. از این میان، کشورهای استقلال‌یافته از اتحاد جماهیر شوروی سابق همراه روسیه در اغلب صفت‌ها مشترک‌اند و از صفات یکسانی استفاده کرده‌اند. در آینه زبان سرود ملی این کشورها، نوعی همگرایی و تأثیرپذیری متقابل مشاهده می‌شود و این در درحالی است که بیش از دو دهه از فروپاشی شوروی می‌گذرد.

در سرود ملی افغانستان، از استعاره «وطن خانه است» در جهت وحدت بخشیدن میان اقوام مختلف افغانستان بهره گرفته شده؛ زیرا در بندهای پسین، به تنوع قومی در این کشور اشاره شده است؛ بنابراین همه آن‌ها به‌عنوان یک خانواده در نظر گرفته

شده‌اند که در یک خانه زندگی می‌کنند. در سرود ملی کشور فلسطین، استعاره «وطن خانه است» در جهت تملک سرزمین به‌کار رفته است. خانه در ترکیب اضافه «خانه من» آمده است. ضمیر من در اینجا تأکیدی است درمقابل غیر؛ زیرا در بند پیشین، به سرزمین نزاع اشاره کرده و در بندهای بعد، از آتش و انتقام و مقاومت سخن گفته است.

در همه کشورهای آسیایی که نوع حکومت آن‌ها نظام پادشاهی مشروطه، سلطنت مطلقه، مشروطه سلطنتی، مشروطه سلطنتی فدرال و امیرنشین است، با اشاره به نام شاه، حکمران، سلطان و امیر، نوع حکومت ذکر شده است. تنها کشوری که نظام آن پادشاهی مشروطه است و در سرود ملی آن به شاه اشاره نشده، تایلند است. در سرود ملی کشور بحرین، نکته جالبی مشاهده می‌شود؛ سال تصویب سرود ملی هم‌زمان با تصویب قانون اساسی در این کشور است؛ بنابراین در این سرود پس از نام بردن از پادشاه، به بلندپایگی قانون اساسی اشاره شده است؛ هرچند مبتداسازی نام پادشاه بر قانون اساسی، اهمیت جایگاه او را تداعی می‌کند. در میان کشورهای دیگری که نظامی جز پادشاهی دارند، تنها کشور آسیایی که به‌صراحت به نوع حکومت خود اشاره کرده، ایران است که با نام بردن از جمهوری اسلامی ایران، بر نوع حکومت خود تأکید می‌کند.

در طبقه معنایی دعوت، نکته درخور تأمل در مفاهیم مشمول آن، مفهومی است که در سرود ملی اشغالگر فلسطین آمده است. این سرود افراد را به پیش رفتن به سمت شرق دعوت می‌کند. شرق می‌تواند یادآور همان آرمان ارض موعود^{۲۰} در یهودیت باشد؛ زیرا همه کشورهای موجود در گستره جغرافیایی ارض موعود در شرق کره زمین، یعنی آسیا جای گرفته‌اند. در سرود ملی کشورهایایی که از این طبقه معنایی استفاده کرده‌اند، مردم به برخاستن و پیش رفتن به سمت دشمن (چین و ویتنام) یا به سمت شکوه و برتری (عربستان سعودی) دعوت شده‌اند. اما در سرود ملی اشغالگر فلسطین، به مرزهای ارض موعود که در *تورات* آمده و دربرگیرنده بسیاری از کشورهای کنونی جهان در منطقه خاورمیانه است، اشاره شده است. بنابراین، اشغالگر فلسطین تنها کشوری است که در سرود ملی خود بر گسترش مرزهای کنونی‌اش تأکید می‌کند و به‌طور ضمنی، بسیاری از کشورهای دیگر را درمقابل خود قرار می‌دهد.

۵-۲-۱. معیار توسعه‌یافتگی و ارتباط آن با ابزارهای گفتمانی به‌کاررفته در سرودهای ملی اگرچه مفهوم توسعه‌یافتگی نسبی است، میزان بالای سرانه درآمد به‌طور معمول از معیارهای تعیین توسعه‌یافتگی کشورها به‌شمار می‌رود. بانک جهانی در آمار سال ۲۰۱۳م خود، کشورها را از لحاظ میزان درآمد در چهار گروه طبقه‌بندی می‌کند. کشورهایی با درآمد بالا، درآمد متوسط به‌بالا، درآمد متوسط به‌پایین و درآمد پایین.^{۲۱} به کشورهای گروه نخست توسعه‌یافته گفته می‌شود و سه گروه آخر به‌طور کلی، کشورهای درحال توسعه از نظر اقتصادی هستند. به کشورهای گروه چهارم که شامل کشورهای با درآمد پایین است، کشورهای کمتر توسعه‌یافته نیز اطلاق می‌شود.

یکی از اهداف این پژوهش، بررسی ارتباط میان درجه توسعه‌یافتگی کشورها و مفاهیم مندرج در سرودهای ملی آن‌هاست. دال مرکزی جنگ در هفت کشور افغانستان، تایلند، ویتنام، آذربایجان، قبرس،^{۲۲} فیلیپین و سوریه به‌کار رفته است. همه این هفت کشور جز قبرس، در زمره کشورهای درحال توسعه‌اند و فقط قبرس توسعه‌یافته است. دال مرکزی استقلال و آزادی در کشورهای ایران، لائوس، ارمنستان، قبرس، ترکیه، سریلانکا، ازبکستان و قرقیزستان به‌کار رفته است. این دال را می‌توان با در نظر گرفتن دو معیار توسعه‌یافتگی و نوع نظام حکومتی بررسی کرد. این دال ویژگی سرودهای ملی کشورهای درحال توسعه است و فقط قبرس به‌عنوان کشوری توسعه‌یافته، دال مرکزی استقلال و آزادی را در سرود خود ذکر کرده است. در میان کشورهایی که نظام حکومتی آن‌ها پادشاهی است، این دال دیده نمی‌شود.

در ۹۳ درصد از سرودهای ملی کشورهای آسیایی، واژه‌های ایجابی بیشتر از واژه‌های سلبی به‌کار رفته است و فقط در سرود ملی سه کشور ترکیه، تایلند و تیمور شرقی شاهد کاربرد تقریباً برابر واژه‌های سلبی و ایجابی هستیم. کشورهای توسعه‌یافته به‌نسبت، از واژه‌های سلبی کمتری استفاده کرده‌اند؛ به‌گونه‌ای که ۶۳ درصد آن‌ها صرفاً واژگان ایجابی را در سرودهای ملی‌شان به‌کار گرفته و باقی آن‌ها فقط از یک یا دو واژه سلبی استفاده کرده‌اند. تنها استثنا سرود ملی اشغالگر فلسطین است که با وجود قرار گرفتن در میان کشورهای توسعه‌یافته، به‌نسبت، بیشتر از واژگان سلبی استفاده کرده است.

دوازده کشور (۲۵ درصد کل کشورهای آسیایی) بر تقابل و قطبیت «ما» در مقابل «آنها» تأکید ویژه دارند که همگی در حوزه کشورهای در حال توسعه قرار می‌گیرند و عبارت‌اند از: ارمنستان، عراق، یمن، لائوس، فیلیپین، تایلند، تیمور شرقی، ویتنام، ترکمنستان، چین، کره شمالی و مغولستان. اگر قاره آسیا را به دو بخش شرقی و غربی تقسیم کنیم، بیشتر کشورهای مورد نظر در شرق آسیا قرار گرفته‌اند. سی‌وشش کشور باقی‌مانده (۷۵ درصد کل کشورهای آسیایی) فقط از «خود» می‌گویند و قائل به غیریتی در مقابل آن نیستند.

استفاده از زمان حال (۹۷ درصد) به‌طور معناداری بیشتر از دو زمان آینده (۶۵ درصد) و گذشته (۵۹ درصد) است؛ بنابراین سرودهای ملی کشورها اغلب ناظر به زمان حال و وضعیت موجود آنهاست و در آنها زمان آینده بیشتر از زمان گذشته به‌کار رفته است. با توجه به این مفهوم می‌توان گفت ترسیم وضعیت آینده کشور جایگاه بالاتری از تمرکز بر گذشته آن دارد.

بین سرودهای ملی پنج کشور عضو دائم شورای امنیت که وظیفه پاس‌داری از صلح و اجرای نظام امنیتی مشترک در جهان را به‌عهده دارند، شباهت‌ها و تفاوت‌هایی به این شرح وجود دارد: در سرود ملی کشورهای آمریکا، چین، انگلستان و فرانسه مفاهیم و عناصر زبانی مشابهی وجود دارد که در سرود ملی کشور روسیه مشاهده نمی‌شود؛ از جمله اینکه در هر چهار سرود، تقابل و قطبیت «ما» در مقابل «آنها» آشکارا مشاهده می‌شود؛ اما در سرود ملی روسیه غیرتی در مقابل خود دیده نمی‌شود. «آنها» در سرود ملی فرانسه و انگلستان به‌ترتیب نه و سه مصداق متفارت دارد. ستمگران، سربازان ترسناک، خائنان، پادشاهان توطئه‌گر، مزدوران، ظالمان، قاتلان، پوپلی^{۳۳} و دشمنان مصداق «آنها» در سرود ملی فرانسه است و دشمنان، دشمنان پنهان و آدم‌کش‌ها مصداق «آنها» در سرود ملی انگلستان. دست‌کم یکی از دال‌های مرکزی در این چهار سرود، دعوت به جنگ علیه دشمن، نام بردن از او یا ترسیم صحنه جنگ است. دال جنگ و دعوت به جنگ در سرود ملی روسیه دیده نمی‌شود. در سرود ملی کشورهای آمریکا، چین، انگلستان و فرانسه از واژه‌های سلبی استفاده شده است؛ به‌گونه‌ای که در سرود ملی فرانسه فراوانی واژه‌های سلبی (۶۰ مورد) به‌طور معناداری

بیشتر از واژه‌های ایجابی (۳۳ مورد) است؛ اما در سرود ملی روسیه هیچ واژه سلبی‌ای به کار نرفته است. به نظر می‌رسد از میان سرودهای این پنج کشور، سرود ملی روسیه همگرایی بیشتری با سرودهای ملی دیگر کشورهای قاره آسیا دارد. از نکات برجسته این سرودها ذکر اسم خداست. در سرود ملی آمریکا، روسیه، فرانسه و انگلستان نام خدا، مناجات با او و توکل بر او ذکر شده است و فقط در سرود ملی کشور چین ذکر نام خدا دیده نمی‌شود. تناقض موجود در اینجا این است که با توجه به اینکه سرود ملی یکی از نمادهای سیاسی کشورهاست، مخاطب قرار دادن خدا با نظام سیاسی سکولار فرانسه - که دین را از سیاست جدا می‌داند - همخوانی ندارد.

با تفسیر و تبیین برخی مشخصه‌های زبانی به کار رفته در سرودهای ملی درمی‌یابیم که میزانی از واقعیت‌های زبانی موجود در آن‌ها می‌تواند با واقعیت‌های جهانی مرتبط باشد. برای مثال، در سرود ملی آمریکا نمادهای جنگ به عنوان هویت این کشور معرفی می‌شود: «و شعله قرمز راکت‌های ما و بمب‌های انفجاری ما در آسمان‌ها، ثابت کنید که پرچم ما هنوز در آنجا در اهتزاز است».

از آنجا که سرود ملی به علت تکرار آن در کشورها به مناسبت‌های مختلف، بر اذهان مردم تأثیرگذار است، انتخاب واژگان و مفاهیم آن جایگاه ویژه‌ای دارد.

۶. نتیجه

در مطالعه تطبیقی سرودهای ملی کشورهای آسیایی و پنج عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد نتایج زیر به دست آمد:

بیش از شصت دال مرکزی متمایز از سرودهای ملی کشورهای آسیایی استخراج شد. از این میان، پرکاربردترین طبقات معنایی دال‌های مرکزی سرودهای ملی کشورهای آسیایی به ترتیب عبارت‌اند از: میهن، دین و آیین، مردم، جنگ، آرمان‌های نیک، گذشته‌گرایی، حکومت، ترسیم وضعیت مطلوب برای کشور، وحدت و یکپارچگی، آزادی و استقلال، و نمادها. ساختارهای زبانی این بررسی نشان می‌دهد استفاده از زمان حال (۹۷ درصد) به طور معناداری بیشتر از دو زمان آینده (۶۵ درصد) و گذشته (۵۹ درصد) است که این امر بر توجه بیشتر کشورها به وضعیت حال و آینده

آن‌ها دلالت دارد. دوازده کشور آسیایی (۲۵ درصد) بر تقابل و قطبیت «ما» درمقابل «آن‌ها» تأکید ویژه دارند که همگی در حوزه کشورهای درحال توسعه قرار می‌گیرند و ۳۶ کشور باقی‌مانده (۷۵ درصد) فقط از «خود» می‌گویند و قائل به غیریتی درمقابل آن نیستند. به این ترتیب، رویکرد عمده کشورهای آسیایی دشمن‌مدار نیست. در ۴۵ کشور (۹۳ درصد) فراوانی واژه‌های ایجابی بیشتر از واژه‌های سلبی است. کاربرد واژه‌های سلبی در کشورهای توسعه‌یافته بسیار کمتر از سایر کشورهاست؛ به طوری که در سرود ملی ۶۳ درصد آن‌ها فقط واژه‌های ایجابی به کار رفته است. برعکس کشورهای توسعه‌یافته آسیایی، در سرود ملی کشور فرانسه از واژه‌های سلبی بسیار بیشتر از واژه‌های ایجابی استفاده شده است. از میان اعضای دائم شورای امنیت، سرود ملی کشور روسیه بیشترین شباهت زبانی را با سرودهای ملی دیگر کشورهای آسیایی داراست و بیشترین واگرایی را از سرود دیگر اعضای شورای امنیت نشان می‌دهد. از آنجا که سرود ملی به علت تکرار آن در کشورها به مناسبت‌های مختلف، بر اذهان مردم تأثیرگذار است، انتخاب واژگان و مفاهیم آن جایگاه ویژه‌ای دارد. بنابراین، نتایج این پژوهش می‌تواند انگیزه‌ای برای دولت‌ها و ملت‌ها در جهت بازبینی و تعالی بخشیدن به سرودهای ملی‌شان باشد. با توجه به آنچه بیان کردیم، به دلیل اهمیت و تأثیرگذاری متن و موسیقی سرود ملی بر مردم کشورها، باید به گونه‌ای دیگر به سرود ملی نگاه شود. سرود ملی می‌تواند پلی باشد برای تلقین ارزش‌های والای انسانی، و رسیدن به سعادت بشر و صلح جهانی؛ زیرا آگاهی از فرهنگ دیگر ملت‌ها می‌تواند در شکل‌گیری صلح جهانی مؤثر باشد و در این راه، آشنایی با سرود ملی کشورها آغاز خوبی است.

پی‌نوشت‌ها

1. anthematology
2. David Kendell
3. Jahoda
4. Rekha & Taj
5. Rippon
6. Cusack
7. Kolsto

8. Michael Jamieson Bristow

9. Voros

10. Michael Moure

۱۱. این کشورها عبارت‌اند از: ارمنستان، آذربایجان، بحرین، قبرس، گرجستان، عراق، اسرائیل، اردن، کویت، لبنان، عمان، قطر، عربستان سعودی، فلسطین، سوریه، ترکیه، امارات متحد عربی، یمن، برونی دارالسلام، کامبوج، اندونزی، لائوس، مالزی، فیلیپین، سنگاپور، تایلند، تیمور شرقی، ویتنام، افغانستان، بنگلادش، بوتان، هند، ایران، مالدیو، میانمار، نپال، پاکستان، سریلانکا، قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ترکمنستان، ازبکستان، چین، کره شمالی، کره جنوبی، ژاپن و مغولستان.

۱۲. پنج عضو دائم شورای امنیت عبارت‌اند از: آمریکا، روسیه، چین، انگلستان و فرانسه.

۱۳. از آنجا که سرودهای ملی مورد بررسی به ۳۹ زبان مختلف سروده شده‌اند، ترجمه این سرودها به فارسی بررسی می‌شود.

۱۴. به علت طولانی بودن برخی سرودها، فقط بخشی از آن‌ها به عنوان سرود ملی در مجامع رسمی پخش می‌شود؛ بنابراین تحلیل این پژوهش نیز در مورد همان بخش خواهد بود و آخرین سرود اصلاح‌شده در هر کشوری، تا زمان اجرای پژوهش بررسی خواهد شد.

15. Laos

۱۶. تغییرات بنیادینی که در قدرت‌ها و حکومت‌ها یا مرزهای جغرافیایی هر کشوری رخ می‌دهند، عموماً باعث جای‌گزین شدن برخی نمادهای ملی، از جمله سرودهای ملی می‌شوند؛ زیرا سرودهای ملی آمیخته با سیاست کشورها هستند و هر جا سیاست جدیدی بنا نهاده شود، سرود ملی جدیدی نیز به تصویب می‌رسد. اکثر سرودهای ملی در قاره آسیا پس از استقلال کشورها به تصویب رسیده‌اند. تغییر حکومت، درخواست پادشاه یا اعضای دولت برای تغییر سرود، تغییر عناوین سلطنتی یا به تخت نشستن پادشاه، فوت رهبر یا رئیس‌جمهور کشور، تغییر نام کشور، اتحاد دوباره دو بخش جداشده از یک کشور، انقلاب، تأثیرپذیری از موضوع یک فیلم و تصویب قانون جدید از دیگر دلایل تغییر سرودهای ملی در قاره آسیاست.

17. Sisana Sisane

18. Dr. Thongdy Sounthonevichit

۱۹. این کشور با نام اسرائیل در سازمان ملل به ثبت رسیده است. در این پژوهش، سرود ملی این کشور با نام اشغالگر فلسطین بررسی و تحلیل شده است.

۲۰. مرزهای ارض موعود که در *تورات* ذکر شده، عبارت‌اند از: تمام شبه‌جزیره سینا، بخش بزرگی از مصر شمالی تا قاهره، تمام اردن، بخش شمالی عربستان، تمام کویت، بخش بزرگی از عراق، لبنان، تمام سوریه، بخشی از جنوب شرقی ترکیه و قبرس.

۲۱. کشورهای قاره آسیا در این چهار گروه قرار می‌گیرند: کشورهای با درآمد بالا که از نظر اقتصادی، توسعه یافته به‌شمار می‌آیند: بحرین، قبرس، اردن، کویت، عمان، قطر، عربستان سعودی، برونی، سنگاپور، کره جنوبی، ژاپن و اشغالگر فلسطین؛ کشورهای با درآمد متوسط به‌بالا: آذربایجان،

عراق، لبنان، ترکیه، مالزی، تایلند، ایران، مالدیو، قزاقستان، ترکمنستان و چین؛ کشورهای با درآمد متوسط به پایین: ارمنستان، گرجستان، فلسطین، سوریه، یمن، اندونزی، لائوس، فیلیپین، تیمور شرقی، ویتنام، بوتان، پاکستان، سریلانکا، هند، قرقیزستان، ازبکستان و مغولستان؛ کشورهای با درآمد پایین: کامبوج، افغانستان، نپال، میانمار، بنگلادش، تاجیکستان و کره شمالی.

۲۲. قبرس کشوری است که از خودش سرود ملی ندارد و از سرود ملی یونان استفاده می‌کند.

۲۳. ژنرال خیانت‌کار فرانسوی که از مخالفان انقلاب فرانسه بود.

منابع

- آزاده، پویان (۱۳۸۴). *سرودهای ملی کشورهای جهان*. سمنان: آبرخ.
- سلطانی، علی‌اصغر (۱۳۸۷). *قدرت، گفتمان و زبان «سازوکارهای جریان قدرت در جمهوری اسلامی ایران»*. ج ۲. تهران: نشر نی.
- فرکلاف، نورمن (۱۳۷۹). *تحلیل انتقادی گفتمان*. ترجمه فاطمه شایسته‌پیران و دیگران. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها.
- کسرائی، محمدسالار (۱۳۸۸). «نظریه گفتمان لاکلاوموف، ابزاری کارآمد در فهم و تبیین پدیده‌های سیاسی». *فصلنامه سیاست (مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی)*. س ۳۹. ش ۳. صص ۳۳۹-۳۶۰.
- مور، مایکل (۱۳۸۳). «سرود ملی، آوای شجاعت، سربلندی و افتخار». ترجمه مونا مشهدی رجبی. *نشریه فرهنگ و پژوهش*. ش ۱۷۳. صص ۳۱-۳۲.
- نادری، مرجان (۱۳۸۸). *تحلیل گفتمان‌شناسی گزیده‌هایی از سرودهای ملی کشورهای جهان*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شیراز.
- ون‌دایک، تئون ای. (۱۳۸۲). *مطالعاتی در تحلیل گفتمان: از دستور متن تا گفتمان‌کاوی انتقادی*. ترجمه پیروز ایزدی و دیگران. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها.
- Bristow, M. (2006). *National Anthems of the World*. 11th Ed. London: Cassell.
- Cusack, I. (2005). "African National Anthems: Beat the Drums, the Red Lion Has Roared". *Journal of African Cultural Studies*. No. 17(2). Pp. 235- 251.
- Fairclough, N. (2000). *Critical Discourse Analysis*. F. Shayesteh Piran & Others (Trans.). Tehran: Ministry of Culture and Islamic Guidance, Office of Research and Media Development. [In Persian]

- Jahoda, G. (1963). "The Development of Children's Ideas about Country and Nationality: National Symbols and Themes". *British Journal of Educational Psychology*. No. 33(2). Pp. 143- 153.
- Kasraei, M. (2009). "Laclau & Mouffe Discourse Theory, an Efficient Tool in Understanding And Explaining Political Phenomena". *The Journal of Politics. Faculty of Law And Political Science*. Vol. 39. No. 3. Pp. 339- 360. [In Persian]
- Kolsto, P. (2006). "National Symbols as Signs of Unity and Division". *Ethnic and Racial Studies*. No. 29(4). Pp. 676- 701.
- Moure, M. (2004). "The National Anthem, Song of Courage, Pride and Honor". M. Mashhadi Rajabi (Trans.). *Culture And Research Journal*. No. 173. Pp. 31- 32. [In Persian]
- Naderi, M. (2009). *Discourse Studies Analysis of Excerpts of The National Anthems of The World*. Master's Thesis. Shiraz University. [In Persian]
- Pouyan, A. (2005). *National Anthems of The World*. Semnan: Aabrox. [In Persian]
- Rekha, S. & H. Taj (1995). "National Integration through Value-Oriented Activities". *Psycho Lyngua*. No. 25(1-2). Pp. 73- 77.
- Soltani, A. (2008). *Power, Discourse and Language "Mechanisms of Power in Islamic Republic of Iran"*. 2nd Ed. Tehran: Publication Ney. [In Persian]
- Van Dijk, T.A. (1998). *Critical Discourse Analysis*. Available: <http://www.hum.uva.nl/teun/cda.htm>.
- _____ (2003). *Studies in Discourse Analysis: From Text Commands till Critical Discourse Analysis*. P. Izadi & Others (Trans.). Tehran: Ministry of Culture and Islamic Guidance. Office of Research and Media Development. [In Persian]
- Rippon, T.J. (2005). "Do National Anthems Educate for a Culture of Peace or a Culture of War?". *Culture of Peace Online Journal*. No. 1. Pp 34-39.
- Voros, V. (2012). "Word Use and Context Analysis of Six National Anthems Preliminary Cultural Suicide Research". *European Psychiatry*. No. 27(1). Pp. 137- 138.
- David.national-anthems.net/ index.html. David Kendell. 2004. National Anthem Reference Page. Follow Link to country.
- National-anthems.org/ history. Htm. Michael Jamieson Bristow. 2003. The history of Twenty Eight National Anthems.
- www.farsi.khamenei.ir
- www.worldbank.org